

سخن نخست

کشور ما به واسطه تاریخ طولانی، فرهنگ غنی و هوش سرشار ملت آن از کشورهای صاحب نام و شناخته شده در تاریخ بشریت به حساب می‌آید. در این کشور تنوع فرهنگ‌ها مانند تنوع آب و هوا موجب شده است طی سالیان خرده فرهنگ‌هایی رشد کنند و به زیبایی بلورهای چندوجهی از فرهنگ‌های مختلف را به نمایش بگذارند. از سویی عنصر دیانت در متن آنها باعث اتصال و یکپارچگی فرهنگ‌های قومی شده و با جلوگیری از بروز تعارضات، اختلافات و برتری جویی قومی که اسلام به شدت آن را نفی کرده، این کثرت فرهنگی را در وحدت فرهنگی و ملی متجلی ساخته است.

امروزه رسانه‌های جمعی، به ویژه رادیو و تلویزیون، در ترویج، اشاعه و رشد دادن به فرهنگ عمومی نقش بسزایی دارند و این امر نیازمند اقدامات نظام‌مندی در سطوح مختلف رسانه و در نخستین قدم حوزه مطالعات و تحقیقات است. با آغاز اولین برنامه رادیویی فرهنگ مردم در سال ۱۳۴۱ هجری شمسی، فعالیت مستقل رسانه‌ای در این حوزه مهم آغاز شد. شاید مرحوم سید ابوالقاسم انجوی شیرازی که در آن زمان این اقدام رسانه‌ای به همت او صورت گرفت، تصور نمی‌کرد پس از سال‌ها، با پیشرفت‌های فنی ارتباطات و رخ نمودن پدیده جهانی شدن یا جهانی‌سازی^۱، فرهنگ مردم، سپر دفاعی مردمان دارای ریشه‌های فرهنگی و تاریخی در برابر تسلط فرهنگ‌های مسلط جهانی‌ای باشد که از توان سخت‌افزاری بیشتری برخوردارند.

^۱. Globalization

برنامه رادیویی فرهنگ مردم از آن سال‌ها به تدریج دستاوردهای قابل ملاحظه‌ای به همراه داشت مهم‌تر از همه آن که موضوع توجه به فرهنگ عامه و تلاش در جهت ارتقا و پالایش فرهنگ عمومی متناسب با زندگی عصر حاضر بدون لطمه زدن به اساس آن در دستور کار رسانه پیر قدرت و پر مخاطب رادیو قرار گرفت و این رسانه عمومی به صورت نظام‌مند وظیفه ترویج، حفظ و ارتقای فرهنگ مردم را عهده‌دار شد. دیگر دستاورد این اقدام، برقراری ارتباط با مخاطبان عام یعنی صاحبان این فرهنگ و کمک گرفتن از آنان برای بازگویی و بازنمایی این ذخیره ارزشمند بوده است، به نحوی که به مرور افراد علاقه‌مندی از شهرها و روستاهای کشور به عنوان همکاران افتخاری فرهنگ مردم عهده‌دار گردآوری و ارسال اسناد، مدارک و اطلاعات زادگاه‌ها و مناطق سکونت خود شدند. حاصل این ارتباط مجموعه ارزشمندی است که اکنون در اختیار مرکز تحقیقات سازمان صداوسیما قرار دارد و علاوه بر آن همکاری افراد علاقه‌مند و صاحب‌نظر در این مقوله از سراسر کشور است که به عنوان فرهنگیاران فرهنگ مردم در ارتباط دائمی با این مرکز پژوهشی رسانه ملی هستند. این مرکز هم‌اکنون با ساماندهی و طبقه‌بندی موضوعی اسناد و اطلاعات فرهنگ مردم که طی سال‌ها فراهم شده، زمینه مطالعات مختلف در این حوزه را فراهم ساخته است و ضمن تلاش برای در اختیار نهادن دستاوردهای پژوهشی به برنامه‌سازان رسانه ملی، اقدامات دیگری را نیز در دستورکار دارد که یکی از آنها انتشار نشریه فرهنگ مردم ایران است.

این شماره از نشریه نیز به همت مدیر و همکاران محترم واحد فرهنگ مردم در مرکز تحقیقات صداوسیما تدوین و آماده انتشار شده است. ضمن تشکر و قدردانی از زحمات این همکاران و همه اندیشمندان و نویسندگان محترم مقالات، امید است شماره‌های آینده این فعالیت علمی-پژوهشی به مدد الطاف الهی و تلاش هرچه بیشتر دست‌اندرکاران در زمان کوتاه‌تر و با ژرفای بیشتر و محتوای غنی‌تر در اختیار اصحاب رسانه و همه علاقه‌مندان قرار گیرد.

مدیر مسئول